

บทคัดย่อ

จากแผนแม่บทการท่องเที่ยวภายในหน่วยทหาร พ.ศ.2544 – 2553 และนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวในหน่วยทหารแบบไม่หวังผลในเชิงธุรกิจ แต่เน้นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีระหว่างประชาชนกับกองทัพบก ตลอดจนแผนการท่องเที่ยว พ.ศ. 2545 ได้ส่งผลกระทบต่อหน่วยทหารในลักษณะกระตุ้นและผลักดันให้หน่วยทหารของกองทัพบกให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวในพื้นที่มากขึ้น อย่างไรก็ตามการขาดความพร้อมด้านข้อมูลและความชำนาญในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว ทำให้แหล่งท่องเที่ยวในหน่วยทหารของกองทัพบกหลายแห่งไม่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้เท่าที่ควร จึงนำมาสู่ความจำเป็นในการวิจัย เพื่อให้ได้แนวทางการออกแบบและบริหารจัดการพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงผจญภัยในหน่วยทหารของกองทัพบก ภายใต้วัตถุประสงค์การวิจัย 4 ประการ ได้แก่ ศึกษาองค์ประกอบพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงผจญภัยในหน่วยทหารของกองทัพบก ศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการบริหารจัดการพื้นที่ ศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวและเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการปรับปรุงการบริหารจัดการและการออกแบบพื้นที่ และเสนอแนวทางการพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงผจญภัยในหน่วยทหารของกองทัพบก เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วยแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และการสำรวจพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงผจญภัยในหน่วยทหารของกองทัพบกจำนวน 3 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า จังหวัดนครนายก ศูนย์การทหารราบ ค่ายธนรัชต์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และกองพลพัฒนาที่ 3 ค่ายสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ จังหวัดพิษณุโลก ซึ่งได้มาด้วยการสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายตามคุณลักษณะเด่นด้านการบริหารจัดการและการพัฒนาพื้นที่

ผลการวิจัย พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 16 - 35 ปี ซึ่งเดินทางมาจากจังหวัดอื่น ๆ เน้นการท่องเที่ยวแบบกลุ่มในกิจกรรมที่มีมาตรฐานการป้องกันอุบัติเหตุ มีความท้าทาย และสามารถเสริมความรู้และทักษะได้ดี เช่น การเดินป่าผจญภัย การเดินป่าเชิงอนุรักษ์ เลื่อนข้ามลำน้ำ เป็นต้น อีกทั้ง มีความต้องการให้หน่วยทหารร่วมมือกับชุมชนในการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตของชุมชนในรูปแบบกิจกรรมต่าง ๆ ข้อเสนอจากการวิจัยสะท้อนว่าแนวทางการออกแบบและบริหารจัดการพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงผจญภัยในหน่วยทหารของกองทัพบกเป็นแนวทางในลักษณะกำหนดเขตและกิจกรรมภายใต้โครงสร้างการบริหารจัดการแบบรวมศูนย์เชิงบูรณาการ ทั้งนี้แนวทางดังกล่าวจะเกิดขึ้นอย่างมีคุณภาพนำมาซึ่งความร่วมมือระหว่างทหารกับชุมชน เมื่อมีกลไกที่ทำหน้าที่ประสานงานเป็นหน่วยงานท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านอุปกรณ์เครื่องมือ การแบ่งปันลูกค้า และการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างกัน

Abstract

Establishments of Master Plan for Tourism within the Royal Thai Army's Divisions 2001 - 2010 and non-profit based policy on promoting tourism in military area, aimed to create good image of relationship between military and public. In addition, the support of Tourism Authority of Thailand's policy plan in 2002 has emphasized the role of military towards the Royal Thai Army Military Adventure Tourism. However, the military still has inadequate knowledge of tourism management. This causes the destinations less attractive to tourists. A study on design and management guidelines for enhancing the Royal Thai Army Military Adventure Tourism, has four objectives: 1) to study the physical factors of military area under the Royal Thai Army's Divisions 2) to study tourists' satisfactions toward the Royal Thai Army's management 3) to study opinions of both tourists and tourism officers of the Royal Thai Army about tourism management and physical design 4) to indicate guidelines for developing adventure tourism to the Royal Thai Army. Data collection methods include questionnaire, interview, and physical survey of three military sampling sites: Chulachomklao Royal Military Academy in Nakhonnayok Province, the 3rd Development Division in Phitsanulok Province, and Tanarat Military Camp in Prachuapkhirikhan Province. Samples were taken by random with two attributes including tourism management and physical development.

The research results showed that the majority's age of the tourists were 16 - 35 years old, from other provinces, coming in group for adventurous tour including skills, safety and challenge such as trekking, ecological trekking, and sled over waterway. In addition, tourists prefer the cooperative between the Royal Thai Army's Divisions and the local communities to develop the tourism activities. It leads to means and ends of gaining knowledge in socio-culture of the local communities. The research suggestions revealed that design and management guidelines for The Royal Thai Army Military Adventure Tourism should promote the design under the integrated centralization management. Moreover, the local communities should support the Royal Thai Army's Divisions in promotion planning, especially tools, market shares and information, to balance the mentioned applications.